

บทที่ 5

ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

5.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของบ้านเปียงหลวงในบทที่ 4 สามารถนำมาวิเคราะห์ตามวิธีการ SWOT Analysis โดยการศึกษาเพื่อหา จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ของบ้านเปียงหลวงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

จากการศึกษาพบว่าบ้านเปียงหลวง มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งหลายประการที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น

1. มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ไทยใหญ่ จีนฮ่อ รวมถึงบรรดาชาวเขาเผ่าต่างๆ เช่น มูเซอ ลีซอ และกระเหรี่ยง ที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ของบ้านเปียงหลวงนี้ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางเพื่อแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ (ATLAS อ้างใน Richards, 1995) หรือเพื่อสนองตอบความตั้งใจและความสนใจทั้งหมดหรือบางส่วน อันเป็นการเพิ่มความยินดี ความพึงพอใจของคนที่มีต่อแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรม (Irish Tourists Board อ้างใน Richards, 1995) และประเด็นของความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเปียงหลวงนี้ มีความสอดคล้องและรองรับกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) ที่เป็นลักษณะของการท่องเที่ยวเพื่อสังเกตการแสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตประจำวันของชนต่างสังคมต่างเผ่าพันธุ์ และยังมีความสัมพันธ์กับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ที่กล่าวว่า เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสและเข้าร่วมการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมเก่าๆ ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงประวัติและการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน (Valene Smith อ้างใน ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2539)

2. มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมประเพณี ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในพื้นที่บ้านเปียงหลวง ซึ่งมีลักษณะเด่นเฉพาะ มีความแปลก และมีคุณค่าเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน เช่น ปอยส่างลอง ประเพณีแข่งต่างปู่ ประเพณีไถ่วัวปอยหาน้ำ ประเพณีไถ่ไฟเตียน ประเพณีตรุษจีน ประเพณีไหว้เจ้าแม่กวนอิม ประเพณีไหว้พระจันทร์ และประเพณีไหว้

ศาลเจ้าเงินทอง (ดูตารางที่ 3) รวมถึงการเล่นอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเปียงหลวง เช่น จ๊าดไต กล้านางนก กล้าโตว กล้าแลว และการเห็ดความ ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมนี้ถือว่าเป็นปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยว ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้มองเห็นถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และมิติทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวนี้ (พลอยศรี ไปราณานนท์, 2539 : 94) และมีความสัมพันธ์กับคำกล่าวของ องค์การท่องเที่ยวโลก (อ้างใน Richards, 1995) เกี่ยวกับลักษณะของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่า เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา และเพื่อชื่นชมกับงานศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล การเข้าชมอนุสรณ์สถาน การศึกษาธรรมชาติ ศึกษาความเชื่อทางศาสนา หรือขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น หรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นการเดินทางของผู้คนไปสู่สิ่งดึงดูดใจเฉพาะอย่างทางวัฒนธรรม เช่นมรดกทางวัฒนธรรม ศิลปกรรม ประเพณี การแสดง การละเล่น ที่มีอยู่นอกชุมชน (ATLAS อ้างใน Richards, 1995) ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่สามารถชี้ได้ว่า ความหลากหลายของวัฒนธรรมของบ้านเปียงหลวงสามารถนำมาเป็นต้นทุนในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของบ้านเปียงหลวงได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 3 แสดงประเพณีในรอบสิบสองเดือนของบ้านเปียงหลวง

เดือน	ประเพณี	รายละเอียด
มกราคม	- ดำหัวผู้เฒ่า (ผู้สูงอายุ)	- เป็นประเพณีไทยใหญ่ที่แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย และผู้อาวุโส จะทำปีละ 2 ครั้งคือในเดือนมกราคม และเดือนเมษายน(ช่วงสงกรานต์)
กุมภาพันธ์	- ตรุษจีน	- เป็นประเพณีปีใหม่ของคนจีน มีการเซ่นไหว้เทพเจ้าไหว้วิญญาณบรรพบุรุษ และผีไม่มีญาติ และมีการเลี้ยงเฉลิมฉลองกันเพื่อต้อนรับปีใหม่
เมษายน	- ประเพณีสงกรานต์ - ปอยส่างลอง - ประเพณีไหว้พระแม่กวน อิม	- เป็นประเพณีไทยใหญ่ ซึ่งเหมือนกับประเพณีของชาวไทยล้านนา - เป็นประเพณีไทยใหญ่ในการบวชลูกหลานที่อายุไม่เกิน 12 ปี เข้าเป็นสามเณรในพุทธศาสนา - เป็นประเพณีจีน เพื่อขอให้พระแม่กวนอิมปกป้องคุ้มครอง จัดขึ้นปีละสามครั้ง คือ

ตารางที่ 3 แสดงประเพณีในรอบสิบสองเดือนของบ้านเปียงหลวง (ต่อ)

เดือน	ประเพณี	รายละเอียด
เมษายน (ต่อ)	- ประเพณีการไหว้ศาลเจ้า เงินทองหรือศาลเจ้า ดอยมังกร	เดือนเมษายน กันยายน และธันวาคม - เป็นประเพณีจีน เพื่อขอให้เทพเจ้าช่วย ปกป้องคุ้มครองลูกหลานชาวจีนทุกคนให้ มีความสุข การดำรงเรื่อง
พฤษภาคม	- ประเพณีไถ่ขี้ผึ้งทางน้ำ	เป็นการทำบุญครั้งใหญ่เพื่อแสดงถึงการสิ้นสุดของ ประเพณีนี้ (สงกรานต์)
มิถุนายน	-	-
กรกฎาคม	- ทำบุญเข้าพรรษา	- เป็นประเพณีทำบุญเหมือนกับของคนไทย ล้านนา
สิงหาคม	- วันสารทจีน	- เป็นประเพณีการทำบุญครั้งปีของชาวจีน มีการเซ่นไหว้เหมือนวันตรุษจีน
กันยายน	- การไหว้พระจันทร์ - การไหว้พระแม่กวนอิม	- เพื่อเป็นการระลึกถึงชัยชนะในการต่อสู้ ของบรรพบุรุษจีนที่มีต่อมองโกล มีการ เซ่นไหว้อุทิศส่วนกุศลให้วิญญาณผู้ที่ ล่วงลับไป - เป็นวันเซ่นไหว้พระแม่กวนอิม ครั้งที่สอง ในรอบปีของชาวจีนฮ่อ
ตุลาคม	- วันทำบุญออกพรรษา - ประเพณีแข่งต่างปืด หรือ ตานหอยพระเจ้า	- เป็นการทำบุญเหมือนกับวันออกพรรษาของ ชาวไทยล้านนา - เป็นประเพณีไทยใหญ่ ทำให้เกิด สิริมงคล ความร่มเย็นเป็นสุข และโชคดี
พฤศจิกายน	- ประเพณีไหว้ไฟเตียน	- เป็นประเพณีทำบุญของไทยใหญ่ ซึ่งแสดง ถึงการสิ้นสุดของฤดูกาลจืดเตียน (อันหมายถึง ถึงฤดูกาลเข้าพรรษา)
ธันวาคม	- การไหว้พระแม่กวนอิม	- เป็นการไหว้พระแม่กวนอิมครั้งที่สามของ รอบปี

3. มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทั้งในส่วนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกแม่หาด และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น วัดฟ้าเวียงอินทร์ วัดเปียงหลวง วัดลัมยี่ ศาลเจ้าดอยมังกกร วัดพระบรมธาตุแสนไห รวมถึงสถานีสถาปัตยกรรมในพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ อันเป็นสถานที่ที่น่าสนใจเพราะมีทั้งความสวยงามตามธรรมชาติ และคุณค่าทางการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการพัฒนาการใช้ที่ดินบนพื้นที่สูง แหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดนี้ สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาให้เป็นจุดดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นดังที่กล่าวมาแล้วนั้น พื้นที่ของบ้านเปียงหลวงยังเป็นสถานที่ซึ่งมีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์ด้านการค้าขายแดนในอดีต พื้นที่บริเวณด้านหน้าของช่องผ่านแดนหลักแต่เคยเป็นจุดที่พักรั่วต่างจำนวนมาก (ปัจจุบันยังคงมีรอยรอยที่คงเหลือเป็นลานโล่งกว้างขนาดใหญ่) ที่นำข้ามฝั่งมาจากประเทศเมียนมาร์ (บุญศรี นันตียะ, 2545 : สัมภาษณ์) บรรดาพ่อค้าวัวจากชุมชนต่างๆ จะพากันมาชุมนุมบริเวณลานค้าวัวแห่งนี้เพื่อทำการซื้อขายกันอย่างคึกคัก วัวบางส่วนจะถูกซื้อเพื่อนำมาใช้เป็นวัวต่างสำหรับบรรทุกสินค้าที่ไม่สามารถหาซื้อได้ในพื้นที่มาจำหน่าย และใช้รับจ้างขนสินค้าและพืชผลทางการเกษตรของชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นท้องถื่นทุรกันดาร การขนส่งด้วยวัวต่างสามารถเข้าถึงทุกพื้นที่ ซึ่งแตกต่างกับการใช้เกวียนที่จะต้องมีเส้นทางสำหรับเกวียนจึงจะใช้งานได้ ประกอบกับวัวเป็นสัตว์ที่มีความอดทนต่อสภาพความแห้งแล้งได้ดี การใช้วัวต่างขนสินค้าเป็นวัฒนธรรมเฉพาะของชาวไทยใหญ่ ส่วนจีนฮ่อจะใช้ม้าหรือฟองเป็นสัตว์พาหนะ (ฐิติฤทธิ์ ฐชาติ, 2524 : 14) พ่อค้าวัวบางกลุ่มจะซื้อวัวจากจุดซื้อขายที่บ้านเปียงหลวงนี้แล้วนำไปขายต่อที่ตลาดวัวทุ่งฟ้าบด อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ (บุญศรี นันตียะ, 2545 : สัมภาษณ์) พื้นที่เชิงประวัติศาสตร์ด้านการค้าวัวในจุดการค้าขายแดนบ้านเปียงหลวงนี้ เป็นไปตามลักษณะความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวด้านคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (ธรรมศักดิ์ โจนสุทธร, 2522) เพราะการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์จะเน้นเกี่ยวกับความรุ่งเรืองในอดีต (Valene Smith อ้างในศิริ ฮามสุโพธิ์, 2539) จากการศึกษาพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวของบ้านเปียงหลวงส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศาสนา หรือเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และเรื่องราวในเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นประเด็นที่สัมพันธ์กับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ว่า เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา(ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540) เป็นการเดินทางของผู้คนไปสู่สิ่งดึงดูดใจด้านวัฒนธรรม ที่ไม่ใช่สิ่งที่ตนมี หรือพบเห็นในชีวิตประจำวัน เป็นการหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ (ATLAS อ้างใน Richards, 1995)

4. การเป็นเมืองชายแดนอยู่ติดกับรัฐฉาน ประเทศพม่า ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางข้ามไปชมสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านในเขตรัฐฉานได้ ศักยภาพข้อนี้เป็นลักษณะเฉพาะพื้นที่ จัดเป็นลักษณะของสิ่งดึงดูดใจเกี่ยวกับสถานที่ (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2537) และเป็นลักษณะเด่น ตามเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ประสิทธิ์ คุณุรัตน์ อ้างในเศกสรรค์ ยงวนิชย์, 2541)

5. มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ครบถ้วนเพียงพอที่จะรองรับด้านการท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ตลอดทุกฤดูกาล รวมทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้นที่จำเป็นไว้บริการ เช่น สถานที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น ซึ่งศักยภาพของบ้านเปียงหลวงในประเด็นนี้เป็นไปตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสำราญจากแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) ซึ่งแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่ การคมนาคม ยานพาหนะ น้ำ ไฟฟ้า ฯลฯ (2) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2537) และสัมพันธ์กับเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวด้านความสมบูรณ์ของปัจจัยเสริมด้านการท่องเที่ยว (ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร, 2512) ที่จะต้องพิจารณาถึงด้าน ความสะดวกในการเข้าถึง ความพร้อมด้านระบบโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมด้านสิ่งบริการและอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย รวมถึงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ

6. มีความสวยงามตามธรรมชาติ และมีลักษณะเด่นเฉพาะพื้นที่ คือมีจุดเชื่อมต่อกับรัฐฉาน ประเทศเมียนมาร์ ทางช่องผ่านแดนหลักแต่่ง นอกจากนี้ที่บ้านเปียงหลวง และชุมชนใกล้เคียงในพื้นที่ของอำเภอเวียงแหงทั้งหมด ยังเป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกต้นนางพญาเสือโคร่ง อันเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ประจำอำเภอ ซึ่งจะออกดอกสวยงามในช่วงฤดูหนาว ศักยภาพของบ้านเปียงหลวงในข้อนี้มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์การประเมินคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวไว้โดย ประสิทธิ์ คุณุรัตน์ (อ้างในเศกสรรค์ ยงวนิชย์, 2541) ในด้าน ลักษณะเด่น ความประทับใจ ความดึงดูดใจ และ ความสวยงามตามธรรมชาติ จากลักษณะเด่นของพื้นที่ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะนี้ สามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวลงไปในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยอาศัยศักยภาพเดิมที่มีอยู่ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวยิ่งขึ้น เช่นการจัดกิจกรรมถ่ายภาพในฤดูกาลดอกนางพญาเสือโคร่งบาน การชิมอาหารหรือเครื่องดื่มพื้นบ้าน การชมทิวทัศน์ การจำหน่ายของที่ระลึก การปิกนิก เป็นต้น ซึ่งการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวลงไปในพื้นที่ท่องเที่ยวนี้ สอดคล้องกับวิธีการการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของคณะวิจัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อ้างในเศกสรรค์ ยงวนิชย์, 2541) ที่ได้กำหนดความหลากหลาย

ของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวไว้ว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวมากกว่า 8 กิจกรรมถือว่าอยู่ในเกณฑ์การมีกิจกรรมการท่องเที่ยวมาก

จุดอ่อน (Weakness)

จากการศึกษาพบว่าบ้านเปียงหลวงมีจุดอ่อนในด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยวดังนี้

1. ด้านบุคลากร ชาวชุมชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของบ้านเปียงหลวง ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวข้องเรื่องของการท่องเที่ยว รวมถึงวิธีการบริหารจัดการ ประกอบกับลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของชาวชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีรากฐานจากสังคมเกษตรที่ถูกตัดขาดจากสังคมภายนอกมาช้านาน ทำให้มีความเคยชินกับการอยู่อย่างสงบ เรียบง่ายและพอเพียง ทำให้ขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งประเด็นของบุคลากรนี้ ถือเป็นจุดอ่อนเพราะในหลักการของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน (ยวดี นิรันดร์ตระกูล, 2539) ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของตนอย่างถูกต้องและยั่งยืน การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของบ้านเปียงหลวงโดยที่บุคลากรขาดความเข้าใจที่ถูกต้องนั้นยากที่จะประสบความสำเร็จ หรือหากประสบความสำเร็จก็จะขาดความยั่งยืน

2. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ที่จำเป็นในเบื้องต้นบางอย่างยังไม่มี เช่น ห้องน้ำสาธารณะสำหรับนักท่องเที่ยว ศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และส่วนที่มีอยู่แล้วเช่น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ยังต้องมีการปรับปรุงด้านสุขลักษณะ การให้บริการ และความสามารถในการรองรับ รวมถึงเรื่องของสินค้าพื้นเมืองต่างๆที่ผลิตในชุมชนท้องถิ่น ยังต้องมีการพัฒนาทั้งด้าน คุณภาพ รูปแบบ และความหลากหลาย เพื่อให้มีความดึงดูดใจมากยิ่งขึ้น ประเด็นที่กล่าวมาทั้งหมดในข้อนี้ได้พิจารณาตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีอยู่ว่าสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับแหล่งท่องเที่ยว จะต้องประกอบด้วย สาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ กรณีที่แหล่งท่องเที่ยวใดไม่มีสิ่งเหล่านี้ครบถ้วน ก็จะต้องพิจารณาถึงความสะดวก ความง่าย และความใกล้เคียง ในการไปใช้สิ่งอำนวยความสะดวกจากชุมชนอื่น (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี, 2532)

3. ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้บ้านเปียงหลวงยังไม่เป็นที่รู้จักของสังคมภายนอกในเชิงของการท่องเที่ยว ทั้งที่ในอดีตบ้านเปียงหลวงเป็นชุมชนชายแดนที่มีความสำคัญด้านการค้าแห่งหนึ่ง เนื่องจากเป็นจุดพัก จุดค้าขายวัวต่าง ที่นำเข้ามาจากประเทศเมียนมาร์ผ่านแนว

ชายแดนด้านนี้ บ้านเปียงหลวงเคยเป็นพื้นที่ซึ่งคึกคักด้วยบรรดาพ่อค้าวัวจากถิ่นต่างๆ ที่เดินทางมาเพื่อซื้อวัวต่างที่นำเข้ามาจากประเทศเมียนมาร์ ธุรกิจการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มเคยเฟื่องฟูตั้งแต่ครั้งในอดีต จากกำลังการใช้จ่ายของบรรดาพ่อค้าวัวทั้งหลาย ที่มาชุมนุมกัน ณ บริเวณจุดพักวัวต่างของบ้านเปียงหลวง ปัจจุบันบ้านเปียงหลวงมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวบ่อยมาก ธุรกิจการค้าและบริการต่างๆ จึงเน้นให้บริการกับคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และคนจากชุมชนอื่นภายในอำเภอเวียงแหงที่มักจะเดินทางเข้ามาเที่ยวบ้านเปียงหลวงในวันพระ ซึ่งเป็นวันที่เกษตรกรหยุดทำงาน และอีกส่วนหนึ่งก็คือการให้บริการแก่กลุ่มคนที่ข้ามเขตแดนมาจากรัฐฉาน ประเด็นการประชาสัมพันธ์นี้ ถือเป็นจุดอ่อนเพราะการประชาสัมพันธ์เป็นการส่งข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจ และเกิดความต้องการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

โอกาส (Opportunities)

จากการศึกษาพบว่านอกจากจุดแข็ง (Strength) ของบ้านเปียงหลวงที่จะสามารถใช้เป็นจุดดึงดูดทางการท่องเที่ยวแล้ว ยังพบว่าบ้านเปียงหลวงมีโอกาสในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ดังนี้

1. นโยบายของรัฐในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้มีการสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นนี้จะมีผลทำให้เกิดความคิดในการพัฒนาบ้านเปียงหลวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐมากขึ้น

2. การดำเนินโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในพื้นที่ใกล้เคียงบ้านเปียงหลวง อันได้แก่ การสร้างสถานีสานิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาการใช้ที่ดินของชุมชนบนที่สูง และโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ในเขตดอยดำ ซึ่งเป็นโครงการที่มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมกันให้การสนับสนุน และเป็นโครงการที่สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ให้ความสนใจ ผลที่จะได้รับจากโอกาสในข้อนี้คือด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บ้านเปียงหลวงและอำเภอเวียงแหงให้เป็นที่รู้จักต่อสังคมภายนอกไปด้วย ซึ่งประสิทธิภาพของสื่อมวลชนนี้ ถือว่าเป็นปัจจัยดึงดูดที่จะกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2537)

3. ความพร้อมด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม เป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ของบ้านเปียงหลวงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ทั้งด้านการท่องเที่ยวเพื่อ

วัฒนธรรม (Cultural Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) และการท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical Tourism)

อุปสรรค (Threat)

ปัจจุบันอำเภอเวียงแหง ยังไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง งานด้านการท่องเที่ยวจึงอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานปกครองและพัฒนา โดยมี ว่าที่ร้อยตรี อติศวร นันทชัยพันธ์ นายอำเภอเวียงแหงเป็นผู้กำกับดูแลด้วยตนเอง (ชานนท์ ดวงมณี, 2545 : สัมภาษณ์) ทางอำเภอได้พยายามผลักดัน ส่งเสริมให้เวียงแหงเป็นที่รู้จักในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "บ้านเปียงหลวง" ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีศักยภาพความเป็นไปได้ในการพัฒนามากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านอื่น แต่อย่างไรก็ตาม คำว่า "การท่องเที่ยว" ยังเป็นคำที่แปลกใหม่ สำหรับชาวชุมชน การพัฒนาจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ที่จะทำให้สามารถเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว (จันทนา สันนิทา, 2545: สัมภาษณ์) จากการศึกษาสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของบ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง ได้ 6 ประการ ดังนี้

1. จุดที่ตั้งของบ้านเปียงหลวงอยู่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่ และเป็นเส้นทางขึ้นเขา การเข้าถึงบ้านเปียงหลวงจึงต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางถึงสามชั่วโมงครึ่ง ทำให้ไม่เหมาะกับการเดินทางท่องเที่ยวประเภทไปกลับในวันเดียวกัน เพราะนักท่องเที่ยวจะเหน็ดเหนื่อยกับการเดินทางมากเกินไป

2. กฎระเบียบของภาครัฐ ที่อนุญาตให้มีการเปิดช่องผ่านแดนหลักแต่เพียงสัปดาห์ละ 3 วัน คือวัน พุธ ศุกร์ และวันเสาร์ ประเด็นนี้จะส่งผลในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาบ้านเปียงหลวงในช่วงที่ไม่ตรงกับวันเปิดช่องผ่านแดน ก็จะไม่สามารถเข้าไปเที่ยวชมฝั่งรัฐฉานได้ ขณะเดียวกันกฎระเบียบนี้ยังเป็นอุปสรรคสำหรับธุรกิจการค้าชายแดนของบ้านเปียงหลวง ซึ่งเป็นสิทธิ์อีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ เพราะกฎระเบียบของรัฐประเด็นนี้เอง ทำให้การซื้อขายกับคนฝั่งรัฐฉานจะไม่สามารถทำได้ต่อเนื่องทุกวันเหมือนกับการค้าตามแนวชายแดนด้านอื่น

3. ปัญหาด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ปัญหานี้นับว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุดสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ของชุมชนที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ยังไม่มีชื่อเสียง (นายอำเภอเวียงแหง, 2545 : สัมภาษณ์) โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวต่างๆ มักจะไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ หรือถูกขอลอโครงการไว้ก่อน ทั้งนี้เนื่องจากการที่เวียงแหงเป็นเพียงเมืองชายแดนเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากจุดศูนย์กลางความเจริญของจังหวัด ภาครัฐจึงได้เน้นและให้ความสนใจใน

ด้านการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ มากกว่าการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันหน่วยงานเอกชนก็ยังมองไม่เห็นถึงความคุ้มค่าในการลงทุน

4. ปัญหาภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย "บ้านเปียงหลวง" เป็นหมู่บ้านชายแดนติดต่อกับเมียนมาร์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยภายใน ไม่ว่าจะเป็นไทยใหญ่ กระเหรี่ยง คะฉิ่น และว้าแดง การสู้รบในพม่าแถบชายแดนด้านนี้แม้จะไม่ใช่การสู้รบในฝั่งไทย แต่ก็จะมีผลกระทบอยู่บ้างในเรื่องของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการสู้รบ โดยเฉพาะกับชุมชนหลักแต่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบ้านเปียงหลวง การเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชน ที่เสริมแต่งสีสันให้ชวน่าสนใจ ทำให้เหตุการณ์ดูน่ากลัวเกินความเป็นจริง ประเด็นนี้จึงทำให้ภาพของบ้านเปียงหลวงในสายตาของคนทั่วไป เป็นพื้นที่อันตรายไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน (จันทนา สันนิทา, 2545 : สัมภาษณ์)

5. ปัญหาเรื่องยาเสพติด เนื่องจากแนวตะเข็บชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ ถ้าไม่นับส่วนที่เป็นหมู่บ้านปางก้าก้ออันเป็นชุมชนไทยใหญ่แล้ว นอกนั้นจะเป็นเขตป่าเขาทั้งหมด เป็นเขตฐานการผลิตและลำเลียงยาเสพติดของว้าแดง ซึ่งมักจะใช้เส้นทางทางการลำเลียงผ่านทั้งด้านที่เป็นป่าเขาหรือบางครั้งก็จะลักลอบขนโดยผ่านเส้นทางหลักของอำเภอเวียงแหง ด้วยเหตุผลนี้เอง ทางกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จึงต้องตั้งจุดตรวจขึ้นการเข้าออกในพื้นที่ เพื่อตรวจค้นและสกัดการขนยาเสพติด ประเด็นของการตรวจค้นนี้ก็有一部分ที่เกิดผลทางด้านลบในความรู้สึกของผู้มาเยือน เป็นนโยบายที่ขัดแย้งกับการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยวมาเยือน แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นและเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเกิดขึ้น

6. ปัญหาด้านมลภาวะที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาเมืองลิคไนต์ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สืบเนื่องจากพื้นที่ของอำเภอเวียงแหงมีถ่านหินลิคไนต์คุณภาพสูง (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2545) ซึ่งทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้สำรวจพบว่ามีปริมาณถ่านหินสำรองในพื้นที่ของอำเภอเวียงแหงซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงไฟฟ้า ได้เป็นระยะเวลา 17-20 ปี ในขณะที่แหล่งสำรองอื่นๆ ในประเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันจะสามารถใช้ต่อไปได้อีกเป็นระยะเวลาเพียง 5 ปี ทางการไฟฟ้าฯ จึงได้ทำการขออนุมัติเพื่อเปิดเหมืองเวียงแหง เพื่อทำการขุดถ่านหินลำเลียงไปใช้ที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและชุมชน จากประเด็นของการเปิดเหมืองของการไฟฟ้าฯ นี้ ว่าหากโครงการนี้ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการย่อมมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชาวชุมชนทุกหมู่บ้านในอำเภอเวียงแหงอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง เพราะสภาพพื้นที่ของอำเภอเวียงแหงเป็นที่ราบเชิงเขาลักษณะแอ่งกระทะ มีภูเขาล้อมรอบทุกด้าน ประเด็นปัญหาในเบื้องต้นคือเรื่องของ ฝุ่น ผง ขี้เถ้า น้ำเสีย กลิ่นเหม็น มลภาวะทางเสียง ที่เกิด

จากกระบวนการชุดและลำเลียงถ่านหิน ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้คนที่อยู่อาศัยเป็นอย่างมาก เกี่ยวกับเรื่องนี้แม้ว่าทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้ให้คำยืนยันวิธีป้องกันปัญหาแล้วก็ตาม แต่ภาพสะท้อนของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวชุมชนแม่เมาะยังเป็นบทเรียนที่ชาวชุมชนเวียงแหงต่างพากันตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหน้า เกี่ยวกับโครงการพัฒนาเมืองลิกไนต์นี้ แม้ภาพที่มองเห็นคือชาวชุมชนจะได้รับผลประโยชน์ในด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพัฒนาด้านเศรษฐกิจ รายได้ การจ้างงาน แต่ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชาวชุมชนดั้งเดิมย่อมจะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภาพของการพัฒนาเมืองลิกไนต์จึงเป็นภาพที่ค่อนข้างขัดแย้งกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยสิ้นเชิง จึงเป็นประเด็นปัญหาที่ชาวชุมชนจะต้องเลือกว่าจะต้องการสิ่งไหนมากกว่ากัน

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของบ้านเปียงหลวงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยวิธี SWOT Analysis พบว่าบ้านเปียงหลวงมีองค์ประกอบที่เป็นจุดแข็งอยู่ถึง 5 ประการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับที่ Cohen Erik (1995) ได้กล่าวไว้ถึงสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยว่ามีอยู่ 5 ประการ คือ ความดึงดูดใจด้านสภาพธรรมชาติ (National Attractions) ความดึงดูดใจด้านเรื่องราวหรือสถานที่ทางประวัติศาสตร์ (Historical Attractions) ความดึงดูดใจด้านเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Attractions) ความดึงดูดใจด้านวัฒนธรรม (Cultural Attractions) และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นในวันหยุด (Vacationing Attraction)

5.2 แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของบ้านเปียงหลวง

จากการวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงหลวง ประกอบกับแนวคิดทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถสรุปเสนอแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบ้านเปียงหลวงได้ดังนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนา การจัดรายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านเปียงหลวง

จากการที่ชุมชนบ้านเปียงหลวง เป็นหมู่บ้านชายแดนที่มีความหลากหลายด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำมาใช้พัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนได้ ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชน เช่น ไทยใหญ่

จีนฮ่อ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ตามแบบฉบับดั้งเดิม ประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนที่หลากหลาย มีความเด่น แปลก และมีคุณค่าทางการศึกษา เช่น ปอยส่างลอง ประเพณีแข่งต่างปืด ประเพณี ไกวไฟเตียน ประเพณีไกวปอยหางน้ำ ประเพณีตรุษจีน ประเพณีไหว้พระแม่กวนอิม ประเพณี การไหว้พระจันทร์ และประเพณีการไหว้ศาลเจ้าเงินทอง รวมถึงการละเล่นที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น จ๊าดไต กล้านางนก กล้าโตว กล้าแลว และเอ็ดความ นอกจากนี้ในชุมชนบ้านเปียงหลวงยังมีแหล่ง ท่องเที่ยวประเภทวัดวาอารามที่น่าสนใจ เช่น วัดฟ้าเวียงอินทร์ วัดเปียงหลวง วัดลัมยี่ และศาล เจ้าดอยมังกร ตลอดจนช่องผ่านแดนหลักแต่งประตูสู่รัฐฉานของประเทศเมียนมาร์ และร่องรอย ทางประวัติศาสตร์ของบ้านเปียงหลวงในการเป็นจุดพัก และจุดค้าวัวต่างที่สำคัญในอดีต จาก ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่นี้ ควรจะนำมาส่งเสริมเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งอาจ เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบมาเช้าเย็นกลับ เป็นโปรแกรมระยะสั้นเพียงหนึ่งวัน (One day trip)

2. การจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ (Homestay)

การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านเปียงหลวงในรูปแบบโฮมสเตย์นี้ เป็นการนำเอาจุดแข็ง (Strength) ของบ้านเปียงหลวงทั้งด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว และลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์ มาเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยว ประกอบกับปัจจัยที่เป็นตัวเสริมคือโอกาส (Opportunities) อันได้แก่นโยบายของภาครัฐด้านการ สนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ การมีโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชินีนาถในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง และความพร้อมของชุมชนด้านความหลากหลายทาง เชื้อชาติและวัฒนธรรม ในขณะที่จุดอ่อน (Weakness) ที่พบเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ และการเตรียมตัวของชุมชนเพื่อเตรียมรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยที่ชุมชนสามารถ จัดการและควบคุมได้โดยอาศัยการให้คำปรึกษาแนะนำจากภาครัฐ ซึ่งจะต้องเข้ามาช่วยเหลือใน ด้านนี้

การท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์นี้ ชาวชุมชนจะแบ่งที่พักในบ้านพักอาศัยของตน สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยรวมเข้ากับการให้บริการด้านอาหาร การนำเที่ยว กิจกรรม ทางวัฒนธรรม และการศึกษาวิถีชีวิตชุมชน (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ ฝ่ายนโยบายและแผน, อัด สำเนา) การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวชุมชน บ้านเปียงหลวงอย่างแท้จริง โดยจะใช้จุดขายด้านความเรียบง่ายของชีวิตในสังคมชนบทตามแบบ ฉบับของวัฒนธรรมไทยใหญ่หรือจีนฮ่อ และคุณค่าทางศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี เสริมด้วย กิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่นการนำชมจุดท่องเที่ยวที่สำคัญของหมู่บ้าน ได้แก่วัดฟ้าเวียงอินทร์ วัดเปียงหลวง วัดลัมยี่ การเที่ยวชมสภาพตลาดร้านค้าภายในหมู่บ้าน การข้ามเขตแดนไปชม

สภาพความเป็นอยู่ของชาวไทยใหญ่ที่อยู่ในเขตรัฐฉาน และเพื่อให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีคุณค่ามากขึ้นควรเสนอโปรแกรมท่องเที่ยวให้ตรงกับประเพณีสำคัญต่างๆของชาวชุมชน เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้เข้าไปสัมผัสกับประเพณีวัฒนธรรมที่สวยงามเหล่านั้นด้วย หรือการเสนอโปรแกรมในช่วงฤดูของการปลูก การเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ เป็นรูปแบบการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวลักษณะของโฮมสเตย์ของบ้านเปียงหลวงนี้ควรจะเป็นการจัดตั้งในลักษณะของกลุ่มบริหารจัดการโดยสมาชิกภายในกลุ่ม มีการกำหนดระบบเบี้ยบ กฎเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินงาน จัดสรรผลประโยชน์ รวมถึงการให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ด้วย

3. การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

จากจุดแข็งของบ้านเปียงหลวงด้านการมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนใกล้เคียงที่น่าสนใจ การจัดเส้นทางนำเที่ยวเชื่อมโยงกันเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถเพิ่มคุณค่าและความหลากหลายในการท่องเที่ยว โดยเชื่อมโยงเส้นทางจากถนนแม่จา-เปียงหลวง เข้ากันเส้นทางจากบ้านแกน้อย(หมู่บ้านชาวเขาเผ่ามูเซอ) ผ่านไปยังหมู่บ้านหนองอุกหรือหมู่บ้านอรุณทัย (หมู่บ้านจีนฮ่อ) วนเข้าบรรจบกับเส้นทางหลวงหมายเลข 107 เชียงใหม่ - ฝาง (ดูภาพ 1) แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางดังกล่าวได้แก่ ชุมชนลีซอ (แม่จา ปางกลาง แม่แตงเลา) ชุมชนมูเซอแดงบ้านห้วยหญ้าไทร ชุมชนกระเหรี่ยงบ้านแม่แพม ชุมชนกระเหรี่ยงบ้านแม่หาด น้ำตกแม่หาด วัดพระธาตุแสนไห บ้านเปียงหลวง ช่องผ่านแดนหลักแต่ง และสถานีสาริต และถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นโครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ชุมชนลีซอบานแพกแซม ชุมชนมูเซอบ้านแกน้อย และชุมชนจีนฮ่อบ้านหนองอุก (อรุณทัย)

4. การจัดเทศกาลดอกนางพญาเสือโคร่งบาน

อำเภอเวียงแหงได้มีการรณรงค์ ให้ประชาชนปลูกต้นนางพญาเสือโคร่ง มาตั้งแต่ปี 2540 และได้กำหนดให้ดอกนางพญาเสือโคร่ง เป็นสัญลักษณ์ประจำอำเภอ ซึ่งดอกนางพญาเสือโคร่งจะออกดอกในช่วงฤดูหนาว ประมาณเดือนมกราคม (อำเภอเวียงแหง, อัดสำเนา)

การจัดเทศกาลดอกนางพญาเสือโคร่งบาน เป็นการนำเอาจุดแข็ง (Strength) ของบ้านเปียงหลวงด้านความสวยงามตามธรรมชาติ อันเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ มาเป็นจุดนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว เป็นการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9) การจัดเทศกาลดอกนางพญาเสือโคร่งบานนี้ เป็นการพัฒนาปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2537)